

Eğitimde Program Geliştirmeyi Etkileyen Sosyo-Kültürel Etmenler*

Socio-Cultural Factors Affecting Curriculum Development in Education

Şefik YAŞAR**

Anadolu Üniversitesi

Öz

Bireye kendi yaşantısı yoluyla toplumun istediği davranışı kazandırma süreci olarak bilinen eğitim, tüm ülkeler tarafından kalkınmanın temel aracı olarak kabul edilmektedir. Buna bağlı olarak ülkeler, bireylerinin gerek doğal gerekse toplumsal yaşama uyum sağlamalarını kolaylaştırmak ve onların gelecekte üstlenecekleri rol ve sorumlulukları dikkate alarak eğitim programları uygulamaya koyarlar. Bu programlar yoluyla vatandaşlarını toplumsal yaşama daha kolay uyum sağlayacak, üretken ve sorumluluk bilincine sahip bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlarlar. Ancak ne var ki, uygulamaya konan programlar, zamanla, sosyo-kültürel etmenler bağlamında “toplumun bilgiye bakış açısı”, “önemli olgu ve olaylar”, “dönüşümler”, “paradigmalar” vb. etmenlerin etkisiyle işlevini yitirmekte; bireylerin ilgi ve gereksinmelerini karşılayamaz bir nitelik kazanmaktadır. Bu da, eğitim programlarının bilimsel araştırmalar yoluyla sürekli değerlendirilerek geliştirilmesini gündeme getirmiştir. Bu bildiride, program geliştirmeyi etkileyen sosyo-kültürel etmenler, belli kilometre taşları benimsenerek tarihsel bir süreç içinde kategorik olarak irdelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Program, program geliştirme, sosyo-kültürel etmenler, davranışçı yaklaşım, yorumlamacı yaklaşım.

Abstract

Known as the process of bringing the individual through his own experiences in the desired behaviors by the society, education is regarded by all countries as the fundamental tool for development. Accordingly, by taking the roles and responsibilities to be taken by the individuals in the future, countries put their education programs into action in order for the individuals to adapt to both the natural and social life. However, in the course of time education programs lose their functions due to such socio-cultural factors as “the society’s viewpoint to information”, “important facts and events”, “social transformations”, “paradigms” and they are no more able to meet the interest and need of the individuals. This situation brings about the fact that programs should continuously be developed and evaluated through scientific studies. In this paper, socio-cultural factors affecting curriculum development will be examined in detail depending on historical process.

Keywords: Program, curriculum development, socio-cultural factors, behaviorism interpretive approach.

* 7-9 Mayıs 2014 tarihleri arasında Gaziantep Üniversitesi’nde gerçekleştirilen 3. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi’nde sunulan çağrılı bildiri.

** Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi, e-posta: syasar@anadolu.edu.tr

Giriş

Gerek az gelişmiş, gerek gelişmekte, gerekse gelişmiş kategorisinde bulunan tüm ülkeler eğitimi kalkınmanın motoru olarak görmekte ve vatandaşı olan üyelerinin niteliklerini geliştirmek için büyük çaba göstermektedirler. Temel amaç bireylerin gerek doğal gerekse toplumsal yaşama uyum sağlamalarını kolaylaştırmak ve onları gelecekte üstlenecekleri rol ve sorumlulukları için hazırlamaktır. Kuşkusuz toplumlar bunu belli bir program çerçevesinde gerçekleştirmeye çalışırlar. Ancak ne var ki, eğitim kurumları tarafından uygulamaya konan programlar, zamanla işlevini yitirmekte ve bireylerin ilgi ve gereksinimlerini karşılayamaz bir duruma düşmektedir. Bu durum eğitimde program geliştirme kavramını gündeme getirmektedir.

Program geliştirme kavramı ya “yeni bir programın hazırlanarak uygulanması ve uygulama sonuçlarının değerlendirilerek geliştirilmesi süreci” ya da “hali hazırda uygulanmakta olan bir programın aksayan ve çalışmayan yönlerinin araştırmalar sonucu düzeltilerek işlevsel hale getirilmesi süreci” olarak tanımlanabilir. Program geliştirme bir kez yapılan bir iş olmayıp, sürekli devam eden bir süreçtir. Programlar toplumdaki değişme ve gelişmelere koşut olarak sürekli gözden geçirilerek geliştirilmek durumundadır. Program geliştirmeyi genelde, sosyo-kültürel etmenler bağlamında “toplumun bilgiye bakış açısı”, “önemli olgu ve olaylar”, “dönüşümler”, “paradigmalar” vb. etmenler etkilemektedir.

Bu bildiride, program geliştirmeyi etkileyen sosyo-kültürel etmenler, belli kilometre taşları benimsenerek tarihsel bir süreç içinde kategorik olarak verilmeye çalışılmıştır.

Eğitimde Program Geliştirmeyi Etkileyen Sosyo-Kültürel Etmenler

Eğitimde program geliştirmeyi etkileyen sosyo-kültürel etmenler, “1920-1940’lı yıllar”, “1940-1960’lı yıllar”, “1960-1980’li yıllar”, “1980-2000’li yıllar” ve “2000’li yıllardan günümüze” başlıkları altında ele alınarak irdelenmiştir.

1920-1940’lı Yıllar

1920’li yıllarda Avrupa’da Birinci Dünya Savaşı’nın sonucu olarak İmparatorluklar dönemi sona ermiş, İmparatorlukların yerini ulus devletler almıştır. Bu dönemde, Avrupa’nın savaşın etkilerinden sıyrılıp, siyasi ve ekonomik bakımdan bir toparlanma süreci yaşadığına tanık olunmuştur. Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) ise bu dönemde büyük bir ekonomik bunalım yaşanmaktadır.

Türkiye’de ise ulu önder Mustafa Kemal Atatürk’ün liderliğinde Kurtuluş Savaşı’ndan başarıyla çıkmış ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulmuştur. Türkiye’nin bu dönemde bir yandan Kurtuluş Savaşı’nın yaralarını sarmaya çalıştığı; öte yandan özellikle eğitim ve ekonomik alanda önemli gelişmeler kaydederek çağdaş dünyaya entegre olmaya çalıştığı görülmektedir.

Bu dönemde eğitim, bilim olarak gelişmeye henüz başlamış; genelde tüm ülkeler eğitimi kalkınmanın en temel aracı olarak görmüşlerdir. Öte yandan, pragmatist (yararcı) felsefeyi benimseyen John Dewey, eğitime ilişkin görüş ve düşünceleriyle döneme damgasını vurmuştur. Bu bağlamda Dewey, eğitimin bireyleri yaşama hazırlama süreci oluşunu ve eğitimin yaşamdan farklı düşünülmemeyeceğini ileri sürmüştür.

Eğitime yön veren etmenlerden birinin de “paradigma” olduğunu belirtmiştik. Paradigmayı “bir alanda belli bir zaman diliminde bireylerin çevresindeki olay ve olgulara nasıl bakması, neleri görmesi gerektiğini belirleyen ilkeler, yöntemler ve varsayımlar bütünü” olarak tanımlayabiliriz. En yalın biçimiyle paradigma, bir gözlük, bir dürbün ya da bir pencere olarak görülebilir. Bu dönemde geçerli olan ve bilime yön veren paradigma pozitivistdir. Pozitivist paradigma genelde, olgular ve olaylar arasında nedensel ilişkinin var olduğu üzerine temellenir.

Dünyada bu dönemde eğitimi pozitivist paradigma kapsamında ortaya çıkan davranışçı yaklaşımın şekillendirdiği görülür. Örneğin, program kavramını ilk kez 1918 yılında kullanan Bobbit'in program ile ilgili görüşlerini davranışçı yaklaşım üzerine temellendirdiğine tanık olunur (Posner, 2004). Bu dönemde öğrenme uyaran-tepki bağlamında açıklanmakta ve genelde tüm eğitim uygulamalarına davranışçı yaklaşım yön vermektedir. Yine bu dönemde Piaget'nin öğrenme psikolojisi alanındaki çalışmalarıyla ilk kez eğitim sahnesinde yer aldığı görülmüştür.

Türkiye'de ise yeni kurulan Cumhuriyet'e uyum sağlayacak, Atatürk ilke ve inkılaplarını benimseyecek ve üretken vatandaşların yetiştirilmesine yönelik eğitim programları uygulamaya konmuş ve bu yöndeki çabalar yoğun bir biçimde sürdürülmüştür. Bir başka deyişle, bu dönemde Türkiye'yi çağdaş dünyaya entegre edecek eğitim uygulamalarına ağırlık verildiğine tanık olunmuştur. Yine bu dönemde, 1924 yılında John Dewey Atatürk'ün çağrıcısı olarak Türkiye'ye gelmiş ve Türk Eğitim Sistemine ilişkin bir rapor hazırlamıştır (Binbaşıoğlu, 1999).

1940-1960'lı Yıllar

Bu döneme damgasını vuran siyasi olaylar incelendiğinde, 1939 yılında başlayan II. Dünya Savaşı'nın 1945 yılında sonuçlandığı ve bu durumdan ABD ile Sovyetler Birliği'nin kazançlı çıktığı görülür. Bu durum, ABD ve Sovyetler Birliği olmak üzere iki kutuplu dünyanın oluşmasına ve soğuk savaş yılları döneminin başlamasına yol açmıştır. Artık dünyadaki bütün siyasi dengeler bu iki kutup bağlamında gerçekleşmeye başlamıştır. Yine bu dönemde, ülkelerin eğitim sistemleri üzerinde önemli rol oynayan Birleşmiş Milletler ve NATO gibi iki önemli kuruluş ortaya çıkmıştır.

Bu dönemde geçerli paradigma yine pozitivism olup, eğitim araştırmaları bu paradigma bağlamında gerçekleşmiştir. Öte yandan, eğitim uygulamalarına ise büyük ölçüde davranışçı yaklaşım yön vermiştir. Bununla birlikte, bu dönemde davranışçı yaklaşımın öğretme-öğrenme süreçlerini açıklamakta yetersiz kalması sonucu bilişsel yaklaşımın ortaya çıktığı görülmüştür. Bilişsel yaklaşımın öncülerinden Piaget, öğrenmeye açıklık getiren dört boyutlu zihinsel gelişim kuramını bu dönemde ileri sürmüştür.

Eğitim programları açısından bu döneme bakıldığında, ilk kez Ralph Tyler'in eğitimde program hazırlama sürecini dört soru üzerine temellendirdiği ve bu soruları da şöyle sıraladığı görülmüştür (Boone, 1985, s.31):

- Kurum hangi eğitim amaçlarını gerçekleştirmelidir?
- Belirlenen amaçları gerçekleştirmede yararlı olabilecek öğrenme yaşantıları nasıl seçilebilir?
- Etkili bir öğretim için seçilmiş öğretim yaşantıları nasıl düzenlenebilir?
- Öğrenme yaşantılarının içeriği nasıl düzenlenebilir?

Daha sonra Hilda Taba bu dört soruya üç soru daha ekleyerek ayrıntılı bir model ortaya koymuştur. Modelde yer alan ana başlıklar şöyle sıralanabilir (Taba, 1962, s.12):

- Öğrenci gereksinmelerinin belirlenmesi
- Amaçların belirlenmesi
- İçeriğin seçimi
- İçeriğin düzenlenmesi
- Öğrenme yaşantılarının seçimi
- Öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi
- Nelerin değerlendirileceğinin belirlenerek sınav araçlarının hazırlanması

Bu dönemi etkileyen diğer önemli olaylardan birinin de Sputnik denilen uzay aracının Sovyetler Birliği tarafından uzaya fırlatılması olmuştur. Bu durum kendisini bilim ve teknolojiye bir numara olarak gören ABD'de şok etkisi yaratmıştır. Bunun sonucunda, ABD'de öğretmen yetiştirme çalışmalarının yanı sıra program geliştirme çalışmalarına hız verildiği görülmüştür (Ragan,1960:112).

Türkiye’de ise bu dönemde, tek partili siyasi yönetim anlayışı terk edilerek çok partili yönetime geçilmiş ve ülkede demokratik yaşam tüm kurallarıyla işletilmeye başlanmıştır. Türkiye Birleşmiş Milletler ve NATO gibi iki önemli kuruluşun yanında yer alarak iyice Batı’ya yaklaşmıştır.

Bu dönemde Türkiye’de nüfusun büyük bir bölümü kırsalda yaşamakta ve daha çok tarım ve hayvancılığa dayalı bir yaşam sürmektedir. Bu gerçeği dikkate alan yöneticiler, kalkınmayı köyden başlatacak “köy enstitüleri” adlı önemli bir projeyi uygulamaya koyarlar ve çok başarılı da sonuçlar elde ederler. Hatta 1948 yılında ikinci kez Türkiye’ye gelen John Dewey düşlediği modelin Türkiye’de gerçekleştiğini belirterek “Köy Enstitüleri”ni dünyaya örnek göstermiştir (Tuncel, 2012). Köy Enstitüleri’nin kurulması, aktif öğretime ve iş öğretimine yönelik eserlerin çoğalmasına katkıda bulunmuştur. Nitekim, Kerschensteiner’in “İş Okulu Kavramı” adlı eseri 1947 yılında Fuat Gündüzalp tarafından dilimize kazandırılmıştır (Binbaşıoğlu, 1999).

Bu dönemde Kate Wooford 1951 yılında köy ilkokullarına ilişkin rapor hazırlamak üzere Türkiye’ye davet edilir. Wooford incelemeleri sonunda hazırladığı raporunu Milli Eğitim Bakanlığı’na sunar. Bakanlık bu rapor doğrultusunda, ilköğretim ve ilköğretime öğretmen yetiştiren kurumların programlarında birtakım değişiklikler gerçekleştirir.

1960-1980’li Yıllar

Bu dönemde dünyada geçerli paradigma yine pozitivizm olup, eğitim araştırmalarını etkilemeye devam etmiştir. Bu bağlamda eğitim araştırmalarında sayı ve nitelik bakımından önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Eğitim uygulamalarına ise büyük ölçüde davranışçı yaklaşımın yön verdiği görülmüştür. Bu dönemde Benjamin Bloom tarafından geliştirilen “tam öğrenme modeli” öğretme-öğrenme süreçlerine yeni bir anlayış getirmiştir.

Yine bu dönemde bilişsel öğrenme yaklaşımının ortaya çıkmasına tanık olunmuştur. Bu kapsamda Gagne, bilişsel yaklaşım bağlamında geliştirdiği “bilgiyi işleme kuramı”na açıklık getirmiştir. Bandura, davranışçı yaklaşım ile bilişsel yaklaşımın sentezi olarak değerlendirilebilecek “Sosyal Öğrenme Kuramı”nı ileri sürmüştür. Bilişsel öğrenme, yaşantı sonucu bilginin işlenişinde meydana gelen değişme olarak tanımlanır. Bilişsel yaklaşımın savunucuları, davranışçılardan farklı olarak öğrenmeyi, algılama, hatırlama ve düşünme gibi bilişsel süreçlerle ilişkilendirmektedirler.

Bu dönemde özellikle ABD’de bilgisayarların eğitim amaçlı olarak kullanılmaya başlandığına tanık olunmuştur. Bilgisayarların eğitimde etkili olarak kullanılmaya başlanması eğitimde bilgiden çok, bilgiye ulaşma yollarının önemli olduğu algısının eğitim dünyasında yaygınlaşmasına yol açmıştır. Artık bireylerin eğitim sürecinde seçici olmanın yanı sıra, bilgiye ulaşma yollarına ilişkin becerilere sahip olmaları istenmeye başlamıştır.

Yine bu dönemde eğitim araştırmalarındaki gelişmelerin yanı sıra, gerek bilgisayarların eğitim amaçlı kullanılmaya başlanması gerekse küreselleşme olgusunun etkisiyle ABD’de çağdaş anlamda program geliştirme çalışmalarının başladığına tanık olunmuştur.

Türkiye’de de bu dönemde ABD’deki çağdaş anlamda program geliştirme çalışmalarına koşut olarak program geliştirme çalışmalarının başlatıldığı görülmüştür. Örneğin bu dönemde 1968 ilkokul programı geliştirilmiştir. Programın geliştirilmesi sürecinde eylem araştırmaları ve alan çalışmalarından yoğun bir biçimde yararlanılmıştır. Hazırlanan program taslağı uygulamada değerlendirilerek 1968-1969 öğretim yılı itibarıyla uygulamaya konmuştur (Demirel, 2010).

1980-2000’li Yıllar

Bu dönemde eğitim dünyası pozitivist paradigmanın yanı sıra, “yorumlamacı paradigma” olarak adlandırılan yeni bir paradigma ile tanışmıştır. Yorumlamacı paradigmaya göre gördüğümüz dünyayı tanımlamaz; sadece tanımlayabildiğimiz dünyayı görürüz. Yorumlamacı paradigma bağlamında da “yapılandırmacı yaklaşım” ortaya çıkmış; bu yaklaşım araştırma, eğitim ve öğretim uygulamalarına önemli ölçüde yön vermeye başlamıştır.

Yapılandırmacı yaklaşım, Piaget'nin bilişsel gelişim ve bilginin oluşumu ile ilgili çalışmalarına dayalı olarak geliştirdiği bir yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre öğrenme bireyin zihninde oluşan bir iç süreçtir. Nitekim yapılandırmacı yaklaşımla birlikte öğretmenler, öğrencilerin zihinsel potansiyellerini ortaya çıkarmak ya da var olan potansiyellerini artırmak için yeni birtakım uygulamalar içine girmişlerdir. Yapılandırmacılığa dayalı olarak geliştirilen öğretim programları, öğrencilerin merak, sorgulama, odaklanma, şüphe, yaratıcılık ve gözlem becerilerini geliştirmektedir. Ayrıca öğretim programlarında öğrencilerin etkin öğrenmesine vurgu yapılmaktadır (Gültekin, 2010). Öte yandan, öğretim programlarının hazırlanması sürecinde yapılandırmacı yaklaşım, öğrenmenin temel kavramlar bağlamında yapılandırılmasını, programların öğrenci öngörülerine dayalı olarak düzenlenmesini ve öğrenci öğrenmelerinin öğretme süreci bağlamında değerlendirilmesini temel almaktadır (Yaşar, 2012, ss.61-79). Piaget öğrenmeyi bilişsel yapılandırmacılık bağlamında açıklarken, çağdaşı Vygotsky, öğrenmeyi sosyal yapılandırmacılık bağlamında sosyo-gelişim kuramı üzerine temellendirerek açıklamaya çalışmıştır.

"Bilgi çağı" olarak da adlandırılan bu dönemde iletişim teknolojilerindeki gelişmeler sonucu "WEB tabanlı öğrenme", "çoklu öğrenme ortamları", "eleştirel ve yaratıcı düşünme" "yaşam boyu öğrenme" ve "internet ortamında öğrenme" gibi kavramların ortaya çıktığı görülmüştür.

Türkiye'de ise bu dönemde Avrupa Birliği'ne uyum temelli program geliştirme çalışmalarının başladığı, bu kapsamda yaşam boyu öğrenme, eleştirel ve yaratıcı düşünme kavramları anlam kazanmaya başladığı görülmüştür.

2000'li Yıllardan Günümüze

Bu dönemde "yorumlamacı paradigma" dünyadaki eğitim uygulamalarını yoğun bir biçimde etkilemiş ve etkilemeye devam etmektedir. Yine bu dönemde eğitimde internetten ve sosyal paylaşım ortamlarından yararlanma yaygınlaşmıştır. Bu dönemde teknolojinin yaygınlaşması, siyasi yönelimler, ekonomik güç, çok kültürlülük vb. etmenler de eğitim sistemleri üzerinde etkili olmaktadır. Kuşkusuz, eğitim sistemini etkileyen bu etmenler eğitim programlarını da etkilemekte; dolayısıyla programların sürekli gözden geçirilerek geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Nitekim, Deutsch (2004), program alanındaki gelişmelerin teknolojiden doğrudan etkilendiğini belirterek programdaki kimi yönelimleri şöyle sıralamaktadır:

- Bireyler öğrenmelerini daha çok internet aracılığıyla gerçekleştireceklerdir. Öğrenme hem okulda hem evde devam eden bir süreç olarak algılanacaktır.
- Programların hazırlanmasında sosyal ve çevresel etmenler dikkate alınacaktır.
- Programlarda problem çözme becerisi ön plana çıkacaktır.
- Teknoloji, eğitimi doğrudan etkileyen bir etmen olarak anahtar rol oynayacaktır.

Türkiye'de ise bu dönemde, yorumlamacı paradigma ışığında yapılandırmacı yaklaşıma dayalı program geliştirme çalışmalarına yer verildiği görülmüştür. Bu bağlamda, 2004 yılında MEB modeli benimsenerek 2004 İlköğretim Programları geliştirilmiştir (MEB, 2004). Programların geliştirilmesi sürecinde, dünyadaki yönelimlere koşut olarak dersler arasındaki bağlantılara dikkat edildiği, tek disiplinli program deseni yerine disiplinlerarası program deseninin dikkate alındığı ve tematik yaklaşımın benimsendiği görülür. Yine programlarda eleştirel düşünme, problem çözme, bilimsel araştırma, yaratıcı düşünme, girişimcilik, iletişim, bilgi teknolojilerini kullanma ve Türkçe'yi güzel kullanma becerileri ön plana çıkarılır.

Sonuç

Program geliştirmeyi genelde, sosyo-kültürel etmenler bağlamında “toplumun bilgiye bakış açısı”, “önemli olgu ve olaylar”, “dönüşümler”, “paradigmalar” vb. etmenlerin etkilediği bilinmektedir. Nitekim eğitimdeki amaçlar, bilim ve teknolojiye gelişmelere koşut olarak sürekli değişmekte ve gelişmekte, bu da eğitim programlarının sürekli değerlendirilerek geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Genelde eğitim programlarındaki yönelimler incelendiğinde, sürecin ve süreçteki etkileşimin niteliğinin önem kazandığı bir yapıya doğru yöneldiği söylenebilir. Öte yandan, eğitim programlarındaki yönelimlerin bireylerde geliştirilmesi gereken becerileri artırdığı ve farklılaştırdığı görülmektedir. Bu kapsamda özellikle, 21. yüzyıl becerilerine vurgu yapılmakta; bunun sonucu olarak da “eleştirel düşünme”, “problem çözme”, “bilimsel araştırma yapma”, “yaratıcı düşünme”, “girişimcilik”, “iletişim”, “bilgi teknolojilerini etkili kullanma” vb. becerileri bireylere kazandıracak eğitim programlarının geliştirilmesi yönünde önemli çabalar sarf edilmektedir.

Dünyadaki yönelimlere koşut olarak Türkiye’de de eğitim küreselleşme, bilgi ve iletişim teknolojileri vb. etmenlerin etkisi altındadır. Özellikle küreselleşme, eğitim uygulamalarını, dolayısıyla program geliştirme çalışmalarını büyük ölçüde etkilemektedir. Sonuçta gerek toplumsal yaşamda gözlenen değişimler gerekse öğrenme alanındaki yönelimler, eğitim programlarını yönlendirmektedir. Bu bağlamda eğitim programları küreselleşme ve teknolojiye doğrudan etkilenmektedir. Bu iki etmen günümüz eğitim programlarında değerler eğitimi, etkili vatandaşlık eğitimi, yaşam boyu öğrenme, öğrenmeyi öğrenme, iletişim ve 21. yüzyıl yaşam becerileri konularını ön plana çıkarmaktadır.

Kaynakça

- Binbaşoğlu, C. (1999). *Cumhuriyet dönemi eğitim bilimleri tarihi*. Ankara: Tekişik Yayıncılık A.Ş. Veb Ofset Tesisleri.
- Boone, E. J. (1985). *Developing programs in adult education*. New Jersey: Prentice-Hall Inc., Englewood Cliffs.
- Demirel, Ö. (2010). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. (Onikinci baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Deutsch, N. (2004). *Curriculum trends*. <http://www.nelliemuller.com/CurriculumTrends.doc> adresinden 25.02.2013 tarihinde edinilmiştir.
- Gültekin, M. (2009). Dünyada ve Türkiye’de ilköğretim programlarındaki yönelimler. 8. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bildiri Özetleri Kitabı.
- MEB. (2004). *MEB Müfredat geliştirme süreci*. 20.06.2006 tarihinde <http://programlar.meb.gov.tr/index/index.htm> adresinden alınmıştır.
- Posner, G. J. (2004). *Analyzing the curriculum*. New York: McGraw Hill Book Company.
- Ragan, W. B. (1960). *Modern elementary curriculum*. (Revised Edition), New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development*. New York: Harcourt, Brace and World Inc.
- Tuncel, İ. (2012). Program geliştirmenin kuramsal temelleri. Bulunduğu Eser: Şeker, H. (Ed). *Eğitimde Program Geliştirme: Kavramlar Yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık, s.19-70.
- Yaşar, Ş. (2012). Yapılandırmacı anlayış ve ilköğretim birinci kademe programlarına etkisi. Bulunduğu Eser: Hakan, A. (Editör). *Öğretmenlik Meslek Bilgisi Alanındaki Gelişmeler*. (5. Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Extended Abstract

Socio-Cultural Factors Affecting Curriculum Develeopment in Education

In this paper, socio-cultural factors affecting program development have been examined in detail depending on specific periods in history.

During the 1920s and 1940s many countries regarded education as the basis for development. John Dewey, a supporter of pragmatist philosophy, made his mark in the periods with his views on education. In Turkey, on the other hand, with the foundation of Turkish Republic, education programs aiming to raise productive individuals who were to adapt to the republic and adopt Atatürk's principles and reforms.

In the 1940s and 1960s, Ralph Tyler based education programs on the behaviorist approach. Another very important event that had an impact on the periods was the launch of Sputnik rocket by the Soviet Union. This event shocked the USA, claiming to be number one in science and technology, and following this event, the USA gave priority to curriculum development studies. During these periods in Turkey, the Project of "Village Institutes" was put into action and successful results were obtained from the project.

In the 1960s and 1980s, behaviorism had its impact on the education and the "Mastery Learning Model" by Bloom gave a new impulse to teaching-learning processes. In these periods, while Gagne, in the scope of cognitive approach, made clear the theory of information process, Bandura put the Social Learning Theory forward, which can be regarded as the syntheses of behaviorist and cognitive approaches. In Turkey, curriculum development studies were held depending on those in the USA and the Primary School Education Program of 1968 was put into action.

In the 1980s and 2000s, besides positivist paradigm, "interpretive paradigm" took its place in education world. The Constructivist Approach, coming up with the interpretive paradigm, shaped and gave direction to educational applications. In these periods, such concepts as "WEB-based learning, "multiple learning environment", "critical and creative thinking", "lifelong learning, "Internet-based learning" appeared and affected the educational process in great amounts. During these periods in Turkey, on the other hand, curriculum development studies based on the EU harmonization process started.

From the year 2000 to this date, "the interpretive paradigm" has been very effective on education. In this period in educational terms, utilization from the internet and social networks has gained importance. In Turkey, curriculum development studies depending on constructivist approach have been held and accordingly, the 2004 Primary Education Programs were developed.

To sum up, both social changes and developments and new tendencies in learning shape and give direction to education programs. The educations programs are directly affected by globalization and technology. These two factors bring such concepts as education of values, citizenship education, lifelong learning, communication, 21st century skills into the forefront.

